

'Multifunctioneel gebouw

Architect Rob Hendriks geprezen voor duurzame nieuwbouw

Uitgangspunt bij de bouw was dat het informatiecentrum goed in het landschap moest passen.

Eigenaar en akkerbouwer Henk Hidding.

Het eenvoudige, houten gebouw valt in eerste instantie niet op in het landschap. Het kan een schuur zijn. Nadere kennismaking leert dat het verrassende opvattingen over milieuvriendelijke landbouw en duurzaam bouwen verenigt. Redenen genoeg voor de provincie Drenthe om aan DAAD Architecten BV de Welstands prijs 2001 voor agrarische bedrijfsbebouwing toe te kennen.

De ontginningsboerderij* 'De Wenning' stamt uit het begin van de vorige eeuw. In het natuurlijke Orvelterveld worden op vijftig hectare op biologisch-dynamische wijze zo'n zestig land- en tuinbouwgewassen geteeld. Sinds akkerbouwer Henk Hidding de omschakeling naar biologisch waagde, werd hij een bevolgen promotor van de milieuvriendelijke teeltwijze. Zijn informatiecentrum is de vertolking hiervan. Met zoon Rik vond hij dat de tijd rijp was voor een professionelere aanpak. Hij zette de provincie Drenthe in 1995 voor het blok: 'Ik stop met de voorlichting of jullie zorgen voor een informatiecentrum waarvan 90 procent gesubsidieerd is.' Uiteindelijk werd met 87 procent het leeuwendeel bekostigd van de benodigde € 255.000,-. Het meeste geld kwam uit Europese fondsen.

Het bedrijf trekt agrariërs, consumenten en toeristen. Teelt- en productenverkoop, recreatie, natuurontwikkeling, educatie en informatie komen hier samen. In het informatiecentrum is een boerderijwinkel annex koffie- en theeschenkerij. In een voorlichtingsruimte kunnen groepen ook een maaltijd van biologische producten nuttigen. De toilet- en doucheruimtes worden tevens gebruikt door campinggasten.

Veelomvattende opdracht

Architect Rob Hendriks van DAAD Architecten in Borger kreeg een veelomvattende opdracht: een duurzaam gebouw met als grote uitdaging de integratie van klimaat, comfort, uiterlijk, techniek en inpassing in de omgeving. Een gebouw met weinig poeha dat zich in het landschap voegt.

Vorbereiding en bouw vergden elk een jaar.

De buitenkant van het gebouw met een vloeroppervlak van 200 vierkante meter is van ongeschaafd larikshout uit de nabije bossen. Hidding wilde het liefst materiaal uit zijn naaste omgeving gebruiken. Dit lukte wel wat betreft de hennepmatten die gebruikt werden als muurisolatie, maar niet bij de ongebakken leemstenen, waaruit het binnengebouw is opgetrokken. Kringloopmaterialen werden toegepast omdat ze niet milieuvriendelijk zijn en gerecycled kunnen worden. Ook het lessenaarvormig* dak past in deze opvatting; hierop groeien zes soorten vetplanten op een dunne laag grond. Ze werken zowel temperatuurregulerend als geluidsisolerend.

past perfect in het landschap'

Het gebouw heeft verschillende functies zoals informatiecentrum, boerderijwinkel en koffie- en theeschenkerij.

Natuurlijke klimaatbeheersing

Natuurlijke klimaatbeheersing was een belangrijke voorwaarde. Dit is op verschillende manieren zichtbaar. Zo ligt het gebouw verzonken in een ophoging van het omringende maaiveld. 's Zomers biedt dit koelte en 's winters warmte. Aan de naar de boerderij gerichte zuidkant zitten in de lamelvormige buitenwanden twee grote 'baanderdeuren'*. Deze gaan open om licht en warmte in het gebouw toe te laten. Het gebouw bestaat uit een lemen 'binnendoos' en een houten 'buitendoos'. Ook dit beïnvloedt het binnenklimaat in gunstige zin. Tussen de lemen en houten doos ligt rondom een begaanbare spouw* van 1,8 m, zoals aan de open gang aan de voorzijde goed is te zien.

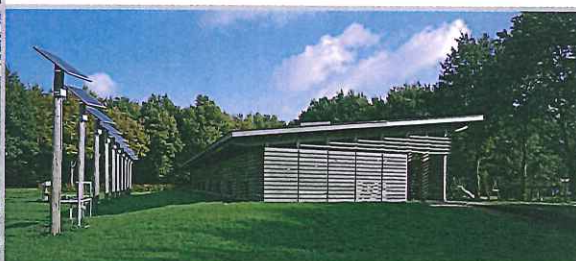
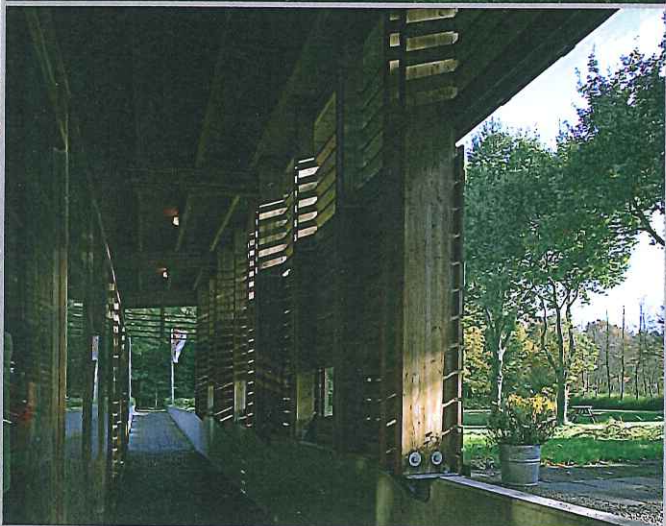
Deze gang bereik je via een hellingbaan met keermuren* of via een trap. De gang en aangrenzende ruimtes liggen

ongeveer een meter onder het maaiveld. De ruimtes hebben vloer- en muurverwarming. De vloer bestaat uit een cementmengsel met puingranulaat en is gelegd op klei-korrels.

Weinig ramen

De architect was in de houten buitenwanden spaarzaam met ramen om te voorkomen dat het lijnenspel werd doorbroken. Om toch voldoende daglicht binnen te krijgen bracht hij zgn. dakdozen aan. Vier ervan zijn uitgevoerd als lichtkoker en drie dienen als sokkel voor de duurzame bouwtechniek.

Op het dak ligt ook een zonnepaneel voor de warmwatervoorziening. De zonnecollectoren op palen achter het gebouw zijn goed voor 800 kilowatt. Een andere vorm van zelfvoorziening is de eigen zuivering van afvalwater. ♣

EEN NETWERK VAN FLORA EN FAUNA

De toegekende Welstandsprijs is ook een verdienste van Hugo Bos Landschapsontwerpen uit Emmeloord. Voor natuurontwikkeling op het productiebedrijf stelde Rik Hidding drie hectare beschikbaar verdeeld over vijftig hectare. In akker-randen en slootkanten kregen bijzondere planten en dieren een nieuwe kans. Verder werden poelen gegraven en streek-eigen hagen en (fruit)bomen zoals de wilde appel aangeplant.

Dit alles heeft als doel de biodiversiteit te vergroten. Zo is in dit landschap een netwerk van flora en fauna ontstaan dat tevens een gezonde biologisch-dynamische bedrijfsvoering ondersteunt. Hugo Bos bekeek de plannen door een boerenbril; natuurontwikkeling en beheer moesten als onderdeel van de bedrijfsvoering ook praktisch en hanteerbaar zijn. Hierin is hij volgens akkerbouwer Hidding goed geslaagd.

In de op het zuiden gerichte voorkant zitten schuurdeuren. Deze kunnen worden opengeschoven om warmte en licht in het interieur toe te laten.

De op palen staande zonnepanelen leveren jaarlijks 800 kilowatt elektriciteit.

Het lessenaarvormige dak is voor de isolatie bedekt met een dun grondlaagje met vetplantjes (sedum).

1990

Overschakeling naar biologisch-dynamische akkerbouw

1994

Start met natuurontwikkeling

1998

Volledige erkenning als biologisch-dynamisch bedrijf

1999

Start bouw informatiecentrum

2000

Afronding nieuwbouw. Uitvoering natuur- en landschapsplan